

11è cicle de sortides CONÈIXER EL PLA DE L'ESTANY

Data	Diumenge 12 de gener de 2014
Hora	9,15 h
Lloc de trobada	Carrer Servites, de Banyoles (al costat de Correus)
Organitza	Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles i Centre Excursionista de Banyoles
Col·labora	Arxiu Comarcal del Pla de l'Estany

SANTA CATERINA D'ESPASENS

La Serra Pelada

La Serra Pelada és una plana llarga i estreta, situada al sud de Vilavenut, entre el Caganell i la Riera, dues rieres que desguassen a una riera més important, el Farga. A la Serra Pelada es troba el Pi d'en Donai, considerat un dels arbres monumentals de la comarca, segons la tria que van fer Ernest Costa, Joan Pontacq i Jordi Porxas a *Arbres monumentals. 161 plantes d'anomenada del Pla de l'Estany* (1995). Segons van anotar aleshores aquests autors, el Pi d'en Donai feia 21 m d'alçada i 3 m de circumferència (mesurada a uns 1,30 m de terra). El brançam amidava 17 m de diàmetre.

Can Ginebreda

Masia dels segles XVII-XVIII, de dimensions considerables i planta rectangular irregular. A la façana, hi ha una porta d'arc de mig punt amb dovelles. A l'angle nord-est hi ha una torre de planta quadrada. En una finestra hi ha la data de 1796. És de remarcar una bassa de grans dimensions.

Santa Caterina d'Espasens

Ermita de Santa Caterina d'Espasens d'orígens romànics (segle XII), d'una sola nau i absis semicircular. A la façana hi ha una porta amb dovelles i un campanar d'espada. La nau es va sobrealçar en reformes posteriors. Està documentada al segle XI (Sancta Maria de Spasent). Es trobava en molt males condicions de conservació, sense volta, amb els murs amenaçant ruïna i pràcticament colgada per la vegetació, fins que l'any 1986 Joan Vilardell, del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles, en va impulsar la restauració, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Fontcoberta i del seu alcalde, Lluís Ferrando. Adquirida l'ermita per l'Ajuntament, hi va treballar activament una colla de voluntaris entusiastes, que van arribar a ser un centenar de persones i van constituir l'associació Amics d'Espasens. El 23 de novembre de 1986 es va recuperar la celebració de l'Aplec de Santa Caterina, que feia 59 anys que no es celebrava (actualment se celebra el primer diumenge de novembre). El 1987 es va fer el teulat nou, finançat per la Generalitat. Des de Santa Caterina d'Espasens es pot veure el camp de les Bruixes, on s'han trobat restes d'ocupació romana.

Castell d'Espasens

Casa forta dels segles XIV-XV. Excavacions recents (1989) han posat al descobert la planta, gairebé quadrada (15,75 x 13 m), amb un mur perimetral d'entre 1 i 1,25 m de gruix. L'espai interior presenta cinc àmbits diferents: dues dependències a ponent, dues a la part central i una gran sala a l'est, que tenia una coberta amb dos arcs de travertí (actualment reconstruïts). S'hi ha trobat ceràmica, bales de bombardament de pedra i diversos objectes metàl·lics. El castell està documentat al segle XI com a possessió del llinatge dels Espasens. Al segle XII va pertànyer als Cartellà, senyors de Falgons, atès que Ramon d'Espasens va participar a la batalla de las Navas de Tolosa al servei de Pere Galceran de Cartellà. En el segle XV, el llinatge d'Espasens comptava amb dos abats dits tots dos Berenguer d'Espasens: un va ser abat de Sant Miquel de Fluvià (1411-1414) i l'altre va ser abat de Sant Llorenç del Mont, Amer, Besalú i Sant Pere de Rodes (1405-1446). Hi va haver també una abadessa, Francesca d'Espasens, abadessa de Sant Daniel (1403).

Textos extrets de:

Catalunya romànica. V. El Gironès, la Selva, el Pla de l'Estany. Barcelona, 1991.

Jaume Colomer i altres: *Fontcoberta.* Girona, 2008.

Joaquim Tremoleda (coord.): *Història del Pla de l'Estany.* Banyoles, 2000

El Patrimoni del Pla de l'Estany. Inventari històric i arquitectònic de la comarca. Banyoles, 2005.